

مشخصات: سیدمحمد اکبریان استادیار پژوهشی و عضو هیئت علمی پژوهشکده فلسفه و کلام پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

مدارج علمی

حوزوی: اخذ مدرک پایان سطح ۳ و شرکت در درس خارج فقه و اصول بیش از ۵ سال در محضر آیات عظام لنکرانی، صالحی مازندرانی، جوادی آملی و صادق آملی لاریجانی. دانشگاهی: کارشناسی دانشگاه تهران؛ کارشناسی ارشد فلسفه اسلامی دانشگاه تربیت مدرس و دکتری مدرسی معارف اسلامی دانشگاه قم.

سوابق پژوهشی

همکاری علمی و پژوهشی با معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی به مدت ۱۸ سال، مؤسسه پژوهشی امام خمینی (ره) ۲ سال و عضو هیئت علمی و استادیار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی پژوهشکده فلسفه و کلام ۷ سال. در طی این مدت مقالات متعددی نگارش، یا ارزیابی شده و با عنوان و نام مراکز علمی مذکور چاپ و یا در دست انتشار است.

مدیریت مرکز پاسخ به سؤالات دینی دفتر تبلیغات اسلامی به مدت ۳ سال و مدیر گروه پاسخگویی مکتوب و اینترنت به مدت ۳ سال (سایت پاسخگو) و شرکت در پاسخگویی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، تالارهای گفتمان و چت‌روم‌ها.

کتاب‌ها

۱. عرفان شیعی، بررسی آراء عرفانی سیدحیدر آملی
۲. پرسش‌ها و پاسخ‌های برگزیده، ویژه رمضان (گروهی)
۳. پرسش‌ها و پاسخ‌های برگزیده، ویژه محرم (گروهی)
۴. معجم بحارالانوار، تألیف گروهی
۵. پرسمان محرم، تألیف

مقالات

۱. «سیری در آراء سیدحیدر آملی»، ویژه‌نامه کنگره سیدحیدر آملی.
۲. «بررسی تحلیلی مبانی و نتایج دیدگاه رابطه ضروری معرفت و عمل اخلاقی»، فصل‌نامه علمی پژوهشی نقد و نظر.
۳. «نظریه ایمان در رفع شکاف معرفت و عمل»، مجله علمی و پژوهشی پژوهش‌نامه اخلاق.
۴. «نظریه یقین و مسئله شکاف معرفت و عمل»، مجله علمی و پژوهشی پژوهش‌های

اخلاقی دانشگاه قم.

۵. «مقدّرات شب قدر و اختیار انسان»، مجله ره‌توشه راهیان نور، ویژه رمضان سال ۱۳۹۲.

۶. «خلافت الهی انسان و مسئله نفس»، مجموعه مقالات نفس و بدن، شماره ۷.

۷. «نقش اعتکاف در توسعه معنویت، خلوت انس (اعتکاف از دیدگاه اسلام)».

سابقه تبلیغی در ایام ماه مبارک رمضان و محرم و مناسبت‌های مختلف به مدت نزدیک به

۲۰ سال.

عنوان طرح پژوهشی: نقد نظریه عقلانیت و معنویت

نظریه معنویت و عقلانیت از طرف آقای ملکیان تلاش دارد که میان معنویت و عقلانیت به عنوان دو عامل مهم و اصلی در تعیین و جهت‌دهی اندیشه، عمل و گفتار انسان‌ها پیوند دهد. این نظریه بر آن است که زندگی آرمانی و اصیل انسان در جهان معاصر تنها در پیوند میان معنویت و عقلانیت میسر است و راهی جز این وجود ندارد و با هدف کاهش رنج بشری که مهم‌ترین مسئله انسان‌ها دانسته شده طرح‌ریزی شده است. این نظریه مدعی است نقشی سنتی دین در گذشته که ایجاد آرامش، امید و کاهش رنج بشری بوده تنها از طریق معنویت می‌تواند برآورده شود و دین در جهان معاصر دیگر نمی‌تواند نقش تاریخی خود را ایفا کند؛ بنابراین معنویت تنها راه برآوردن نیاز اصلی و ضروری انسان عصر جدید است و چون معنویت مورد نظر باید با مدرنیته نیز به عنوان جزء لاینفک از

زندگی انسان جدید سازگار باشد و عقلانیت نیز مؤلفه اصلی مدرنیتیه است، پس راهی

نیست جز این که با عقلانیت سازگار باشد تا بتواند نیاز مذکور را برآورده سازد و نظریه

پیوند عقلانیت و معنویت از همین جا شکل می گیرد.

اگرچه نظریه معنویت با رویکرد به نقش دین اتخاذ می شود، اما جدا از آن و متمایز با آن

تعریف می شود و چون معنویت مورد نظر همراه با عقلانیت تلقی شده و عقلانیت مغایر

با دین تعریف شده، معنویت نیز در تقابل و تضاد با دین سنتی دانسته شده است؛ بنابراین

نظریه مذکور بر آن است که انسان برای حل مشکل اساسی خود و دستیابی به زندگی

اصیل و آرمانی باید به معنویت فارغ از دین روی آورد. این پروژه تفسیرهای خاصی از

عقلانیت، معنویت، تدین، ایمان، زندگی اصیل و آرمانی و برخی مفاهیم مرتبط با آنها ارائه

داده و دارای پیش فرضهای خاصی در این حوزه هاست. همچنین دارای مبانی و

انگاره‌های خاصی در حوزه معرفت شناسی، خداشناسی، دین شناسی و به طور خاص در

انسان شناسی است.

در پروژه حاضر نظریه از چند جهت نقد و بررسی می شود:

اول: بررسی استناد و روایی تعریف و تفسیر خاص آن از عقلانیت، معنویت و دین و

مقایسه آن با رویکردهای دیگری که در تفسیر عقلانیت و معنویت وجود دارد.

دوم: بررسی ساختار و انسجام اجزای درونی نظریه و نقد انسجام درونی آن.

سوم: نقد و بررسی پیش فرض‌ها و مبانی آن.

چهارم: نقد و بررسی لوازم و نتایج نظریه.

پنجم بررسی رابطه نظریه معنویت و عقلانیت با دین و آموزه‌های آن و نقد برون دینی و

درون دینی ارتباط نظریه با دین.